

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de avocata Aurelia Grigoriu în numele inculpatei Primac Fedosia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2017, în privința inculpatelor

***Primac Fedosia XXXXX**, născută la
XX XXXXX XXXX în s. XXXXX, r-nul XXXXX,
locuitoare a s. XXXXX XXXXX, r-nul XXXXX,
cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale;*

***Blanaru Eudochia XXXXX**, născută
la XX XXXXX XXXX în s. XXXXX, r-nul XXXXX,
locuitoare a mun. XXXXX, str. XXXXX XXX, ap.
XX, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 08.04.2014 – 12.02.2016,
instanța de apel: 26.07.2016 – 10.03.2017,
instanța de recurs: 19.09.2017 – 21.11.2017.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 12 februarie 2016, Primac Fedosia a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Blanaru Eudochia a fost condamnată în baza art. 335 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a

organizației comerciale, obștești sau altă organizație nestatală, pe un termen de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

2. Instanța de fond a constatat că inculpata Blanaru E., deținând în baza procesului-verbal nr. 1 al Adunării Generale a membrilor Întovărășirii Pomicole din 19.11.2011, funcția de președinte al întovărășirii vizate, situată în com. XXXX, mun. XXXXX, fiind persoană care gestionează o organizație obștească, nestatală, căreia i se acordă permanent, prin stipularea Statutului ÎP „Poiana Viilor”, aprobat la 08.12.2011 și înregistrat la Camera Înregistrării de Stat cu nr. XXXXX din 15.12.2011, anumite drepturi și obligații în ceea ce privește asigurarea îndeplinirii hotărârilor Adunării Generale a membrilor întovărășirii, precum și să încheie contracte în limitele devizului de venituri-cheltuieli, să elibereze procuri și să deschidă conturi, pe parcursul lunii februarie 2013, aflându-se în incinta sediului administrației ÎP „Poiana Viilor”, din com. XXXXX, mun. XXXXX, fără a verifica veridicitatea actelor prezentate de către Primac F., cu privire la primirea prin succesiune a lotului pomicol nr. XX din cadrul întovărășirii nominalizate, acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestor urmări, din interes material, exprimat prin încasarea contribuțiilor de membru al întovărășirii, în sumă totală de 678 lei, a întocmit unipersonal și a eliberat ultimei un proces-verbal al ședinței consiliului ÎP „Poiana Viilor”, fiind semnat doar de ea, potrivit căruia s-a decis că Primac F. să fie primită ca membru al întovărășirii date, eliberându-i biletul de membru al ÎP „Poiana Viilor”, ca posesor al lotului cu nr. XX încă de la 26.11.2012.

Respectiv, profitând de faptul că între numele și prenumele rudei decedate a Primac F., pe nume Lucina Vera, a cărei succesoare era și proprietara lotului de teren nr. XX din ÎP „Poleana” din com. XXXX, mun. XXXX, Luchina Valentina, decedată la 28.02.2013, erau anumite similitudini, în special când aceste nume și prenume erau înscrise în limba rusă, cu varianta prescurtată a prenumelui „Лукина B.”, cu ajutorul lui Blanaru E., Primac F. a intrat în posesia carnetului de membru al ÎP „Poleana”, a achitat impozitul pe bunul imobil, după care a primit de la Blanaru E. și procesul-verbal nr. 3 al ședinței consiliului ÎP „Poleana”, prin care s-a decis a permite privatizarea lotului nr. XX, situat în ÎP „Poleana” din com. XXXXX, mun. XXXXX și la 02.04.2013 a depus tot pachetul de acte la Primăria com. XXXXX, mun. XXXXX, solicitând privatizarea lotului nominalizat și, în consecință, la 30.04.2013 Consiliul comunal XXXXX, mun. XXXXX a emis Decizia nr. 4/4 prin care a aprobat vânzarea-cumpărarea lotului nominalizat, iar la 17.05.2013 prin înregistrarea contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Primăria com. XXXXX, mun. XXXX și Primac F. în Registrul bunurilor imobile, ultima a dobândit dreptul de proprietate asupra acestuia.

Prin urmare, prin acțiunile abuzive ale Blanaru E., care au condus la privatizarea ilegală a lotului dat, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale moștenitorului legal al posesoarei adevărate a lotului cu nr. XX din cadrul ÎP

„Poiana Viilor”, Luchin V., i-au fost cauzate prejudicii materiale în valoare de 150.000 lei, care constituie proporții deosebit de mari și reprezintă urmări grave.

Astfel, lui Blanaru E. i se impută că, prin acțiunile sale intenționate, fiind persoană care gestionează o organizație obștească nestatală, a folosit intenționat, în interes material, situația sa de serviciu, prin ce a cauzat daune în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, soldate cu urmări grave, adică a comis infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (1¹) Cod penal.

Primac F., fiind originară din com. XXXXX XXXXX, r-nul XXXXX, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, admitând în mod conștient și dorind survenirea urmărilor prejudiciabile, având scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altor persoane, profitând de faptul că între numele și prenumele rudei sale decedate Lucina Vera, a cărei succesoare era și proprietara lotului de teren nr. XX din ÎP „Poleana” din com. XXXX, mun. XXXX, Luchina Valentina, decedată la 28.02.2013, erau anumite similitudini, în special când aceste nume și prenume erau înscrise în limba rusă, cu varianta prescurtată a prenumelui „Лукина В.”, a perfectat cu ajutorul lui Blanaru E. carnetul de membru al ÎP „Poleana”, a achitat impozitul pe bunul imobil, după care s-a adresat și a primit de la Blanaru E. procesul-verbal nr. 3 al ședinței consiliului ÎP „Poleana”, prin care s-a decis a permite privatizarea lotului nr. XX, situat în ÎP „Poleana” din com. XXXXX, mun. XXXXX și la 02.04.2013 a depus tot pachetul de acte la Primăria com. XXXXX, mun. XXXXX, solicitând privatizarea lotului nominalizat și, în consecință, la 30.04.2013, Consiliul comunal XXXX, mun. XXXX a emis Decizia nr. 4/4 prin care a aprobat vânzarea-cumpărarea lotului nominalizat, iar la 17.05.2013 prin înregistrarea contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Primăria com. XXXXX, mun. XXXXX și Primac F. în Registrul bunurilor imobile, ultima a dobândit dreptul de proprietate asupra acestuia, cauzându-i părții vătămate Luchin V. un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, în sumă de 150.000 lei.

Lui Primac F. i se impută că, prin acțiunile sale intenționate, a comis escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Instanța a reținut că acțiunile inculpatei Blanaru E. urmează a fi recalificate de la art. 335 alin. (1¹) în baza art. 335 alin. (1) Cod penal, ca folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație obștească nestatală a situației de serviciu, în interes material, prin ce a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice.

Or, lipsesc probe care ar dovedea că partea vătămată Luchin V. ar avea vreun temei legal de a pretinde la obținerea lotului nr. XX, nefiind stabilit că acestuia i-au fost produse urmări grave, prin cauzarea prejudiciului în proporții deosebit de mari.

Astfel, lotul nr. XX aparținea cu drept de proprietate administrației publice locale, iar eliberarea procesului-verbal nr. 3 al Consiliului ÎP „Poleana” a contribuit la scoaterea lotului nr. XX din proprietatea autorității publice și atribuirea în proprietate privată lui Primac F. și Primac I.

Prin urmare, prin acțiunile abuzive ale inculpatei Blanaru E., care au condus la privatizarea defectuoasă a lotului dat, intereselor publice s-au cauzat daune în proporții considerabile.

Se consideră sustragere, luarea ilegală și gratuită a bunurilor din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop acaparator.

Totodată, a fost confirmat că lotul nr. XX, situat în ÎP „Poiana Viilor”, com. XXXXX, mun. XXXXX, până la înstrăinare lui Primac F. a aparținut cu drept de proprietate administrației publice locale, care în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. XXX din XXXXX și-a valorificat dreptul de dispoziție asupra bunului ce-i aparținea.

Acuzarea nu a administrat probe care să ateste cauzarea prejudiciului în proporții deosebit de mari părții vătămate Luchin V. or, nu există nicio dovadă care ar demonstra temeiul legal al acestuia la pretinderea obținerii lotului nr. X, nefiind stabilit că ultimului i-a fost cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

3. Reprezentantul părții vătămate, Robuleț V., a declarat apel, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatele Blanaru E. și Primac F. să fie condamnate în limitele acuzării formulate.

Apelantul a indicat că potrivit declarațiilor martorilor Oschirco G., Cogîlniceanu S., Băieșu S. și Flentina A., lotul pomicol nr. XX din ÎP „Poleana” a aparținut tatălui părții vătămate, Luchin N., iar, ulterior, în temeiul pct. 8 al Hotărârii Guvernului Cu privire la întovărășirile pomicole nr. 629 din 13.11.1991, care prevede că în cazul decesului unuia dintre membrii întovărășirii pomicole, conform legislației în vigoare, dreptul de posesiune succesorală revine moștenitorilor acestuia, și conform Statutului întovărășirii, acest drept a revenit moștenitorului Luchina Valentina.

Aceasta, în baza dreptului de moștenitor, a devenit deținător legitim al lotului pomicol nr. XX, ce se confirmă prin actele ridicate în cadrul percheziției efectuate la domiciliul inculpatei Blanaru E., care includ lista membrilor din anul 2002, dispoziția de încasare a impozitului pe anul 2008, dispoziția de încasare a impozitului pe anul 2009, conform căror, până la efectuarea manipulărilor inculpatei din 2010, deținător al lotului pomicol figura Luchin Valentina. Totodată, nu au fost administrate probe care ar demonstra că acest lot pomicol ar fi fost retras din folosința lui Luchin V. nici la cererea acesteia, nici printr-un act al Direcției întovărășirii pentru careva încălcări ale statutului.

Probele menționate demonstrează că pe lotul pomicol nr. XX din ÎP „Poleana”, deținătorii legali Luchin N. și Luchin V. au construit o casă de vacanță cu toate caracteristicile unui bun imobil, înregistrat în planul cadastral.

Totodată, sentința a fost pronunțată în lipsa părții vătămate Luchin V., care nu a fost înștiințat despre adoptarea acesteia și cu care a făcut cunoștință în instanța de apel la 16.03.2016, deci, în temeiul art. 403, 404 Cod de procedură penală, apelul urmează a fi repus în termen.

3.1. Procurorul în Procuratura sect. Buiucani, Gheorghe Mihăilă și procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan, au

declarat apel suplimentar la apelul reprezentantului părții vătămate, Robuleț V., solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Primac F. să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, iar Blanaru E. să fie condamnată în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa orice funcții de gestionare a organizațiilor obștești pe un termen de 3 ani.

Apelanții au invocat că partea vătămată, prin intermediul reprezentantului său, Robuleț V., a declarat apel la 31.03.2016, cu care au făcut cunoștință la 15.04.2016 și, în conformitate cu art. 402 alin. (4) Cod de procedură penală, sunt în drept să declare apel suplimentar cu indicarea motivelor suplimentare la apelul părții vătămate.

Totodată, apelul a fost declarat în termen, deoarece partea vătămată Luchin V., prin intermediul reprezentantului său, Robuleț V., a făcut cunoștință cu sentința din 12.02.2016 la 16.03.2016.

Astfel, suplimentar la apelul părții vătămate, temei de casare a sentinței adoptate este și faptul că instanța de fond greșit a recalificat acțiunile inculpatei Blanaru E. de pe art. 335 alin. (1¹) în baza art. 335 alin. (1) Cod penal, constatând că prin acțiunile acesteia s-a cauzat un prejudiciu în proporții considerabile intereselor publice și nu s-au cauzat daune în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege persoanelor fizice, soldate cu urmări grave.

Concluzia instanței de fond este neîntemeiată or, probele administrate atestă că anume prin acțiunile inculpatei Blanaru E., s-au cauzat daune în proporții deosebit de mari, soldate cu urmări grave drepturilor și intereselor părții vătămate Luchin V., interesele publice nefiind lezate în acest caz.

Potrivit declarațiilor părții vătămate Luchin V., părinții săi au deținut lotul nr. XX, iar el a participat la construcția casei de pe acest lot, achitând toate impozitele ce se impuneau.

Martorul Oschirco G. a confirmat că lotul nr. XX a fost deținut de către familia Luchin, iar o perioadă de timp, la rugămintea acestora, ea a achitat impozitele pentru acest lot.

Martorii Țiței F. și Cogîlniceanu S., la fel, au depus declarații care confirmă că familia Luchin a deținut lotul nr. XX.

Instanța de fond incorect a apreciat aceste declarații în coroborare cu celelalte probe administrate, considerând că aceste declarații nu confirmă că familia Luchin a deținut lotul nr. XX și greșit a recalificat acțiunile inculpatei Blanaru E. în baza art. 335 alin. (1) Cod penal, aceasta urmând a fi condamnată pe art. 335 alin. (1¹) Cod penal.

Totodată, instanța de fond greșit a achitat inculpata Primac F. din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, fiind stabilit că familia Luchin a deținut lotul nr. XX, prin ce se constată prezența laturii obiective a infracțiunii incriminate.

3.2. A declarat apel și avocata Olesea Negru, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata Blanaru E. să fie achitată.

Apelanta a indicat că vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate nu a fost demonstrată, confirmându-se doar versiunea inculpatei.

Astfel, instanța a reținut netemeinicia învinuirii conform art. 335 alin. (1¹) Cod penal, fapta nefiind soldată cu urmări grave în raport cu partea vătămată, însă îi incriminează inculpatei săvârșirea infracțiunii prevăzute la alin. (1), pentru cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice or, Primac F. a achiziționat lotul la preț avantajos, raportat la situația în care urma să fie procurat la licitație.

Totodată, Primac F. a fost achitată în temeiul hotărârilor civile definitive de examinare a litigiului privind terenul nominalizat, alternativa posibilității vinderii lotului respectiv la licitație fiind exclusă, iar instanța de fond a reținut existența calificativului respectiv eronat.

3.3. Inculpata Blanaru E., la fel, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitată.

Apelanta a invocat că hotărârea adoptată este ilegală.

Or, instanța de fond în hotărârea adoptată stipulează ”că Blanaru E. prin acțiunile sale intenționate, în interes material, folosind situația de serviciu, a comis infracțiunea prevăzută la art. 335 alin. (1) Cod penal”, însă nu indică expres și argumentat probele care au demonstrat vinovăția și intenția directă a inculpatei, precum și interesul material, la săvârșirea infracțiunii.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2017, apelurile inculpatei Blanaru E. și avocatei Olesea Negru au fost respinse ca nefondate.

A fost repus în termen apelul reprezentantului părții vătămate, Robuleț V.

Apelurile reprezentantului părții vătămate, Robuleț V., ale procurorului în Procuratura sect. Buiucani, Gheorghe Mihăilă și procurorului în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan au fost admise, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Primac Fedosia a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare și administrare a bunurilor materiale și mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, pentru femei, de la reținere.

Blanaru Eudochia a fost condamnată în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a organizației comerciale, obștești sau altă organizație nestatală pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Instanța de apel a statuat că, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 403 Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

În temeiul art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

La 12 februarie 2016 a fost pronunțată sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău iar, conform proceselor-verbale ale ședințelor de judecată, partea vătămată Luchin V. și reprezentantul părții vătămate, Robuleț V. nu au fost prezenți la pronunțarea sentinței, totodată, lipsind careva dovezi care ar confirma că copia sentinței le-a fost expediată acestora.

La 31.03.2016, reprezentantul părții vătămate, Robuleț V. a declarat apel, în care indică că sentința a fost pronunțată în lipsa părții vătămate, acesta nefiind înștiințat despre adoptarea acestei sentințe, cu care a făcut cunoștință în cadrul instanței de apel.

În temeiul prevederilor legii procesual-penale, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Însă, fiind constatat că partea vătămată Luchin V. nu a fost prezent la pronunțarea sentinței în instanța de fond, pentru a nu îngreuna dreptul acestuia la accesul la justiție, la apărare, stabilindu-se că întârzierea depunerii apelului a fost determinată de motive întemeiate, apelul declarat de reprezentantul părții vătămate, Robuleț V. urmează a fi repus în termen.

Totodată, la adoptarea sentinței, instanța de fond a încălcat prevederile art. 101 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, cu toate că inculpatele Primac F. și Blanaru E. nu și-au recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate, vinovăția acestora a fost dovedită pe deplin prin probe administrate.

Prin urmare, vinovăția inculpatei Primac F. în săvârșirea infracțiunii prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal a fost dovedită în totalitate.

În același timp, prin folosirea intenționată a situației de serviciu, inculpata Blanaru E. i-a cauzat părții vătămate Luchin V. un prejudiciu în mărime de 150.000 lei, ce, conform art. 335 alin. (1¹) Cod penal, reprezintă urmări grave.

5. Avocata Aurelia Grigoriu a declarat recurs ordinar, în numele inculpatei Primac Fedosia, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenta a invocat că instanța de apel, enumerând probele pe care le-a pus la baza deciziei sale, nu a făcut o analiză obiectivă a acestor probe și nu le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, instanța de apel a admis apelul reprezentantului părții vătămate Luchin V., Robuleț V., ignorând prevederile art. 72 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală care interzice participarea apărătorului la procesul penal dacă el a participat în această cauză penală în calitate de martor.

Or, Robuleț V. a fost audiat în calitate de martor în cadrul urmăririi penale, fiind inadmisibilă admiterea apelului declarat de acesta, poziție susținută și de acuzare în instanța de apel.

Solicitarea privind condamnarea Primac F. nu conține nici un argument temeinic care să pună la dubii legalitatea sentinței atacate. Mai mult, hotărârea instanței de fond relevă argumente fondate și indubitabile care neagă vinovăția lui Primac F., care nefiind atacată în termen, capătă caracterul autoritar al lucrului judecat.

Totodată, din probele administrate se constată că partea vătămată Luchin V. nu a prezentat acte care să ateste că are vreun drept sau interes legitim afectat prin înstrăinarea lotului nr. XX, situat în ÎP „Poleana”, com. XXXXX, mun. XXXXX, acesta figurând doar în listele Cooperativei „Pruncul Ghidighici” la situația 12.09.1991.

Nu au fost prezentate nici probe care să confirme că Luchina Valentina sau Luchin Vadim au devenit moștenitori ai defunctului Luchin N., conform legislației în vigoare, care ar dovedi dreptul la posesiune succesorală asupra lotului nr. XX situat în com. XXXXX, ÎP „Poleana”.

Potrivit informației eliberate de Camera Înregistrării de Stat cu nr. XXX din 05.03.2015, ÎP „Poleana” a fost formată și înregistrată ca persoană juridică la 03.02.1992, iar în lista confirmată prin ștampila ÎP „Poleana” Cooperativa „Pruncul-Ghidighici” și anexa la statutul ÎP „Poleana”, la rubrica „titularul de drept” al terenului nr. XX este indicată familia Lucina V. Aceste circumstanțe denotă faptul că Luchin N., tatăl părții vătămate Luchin V. n-a fost membru al ÎP „Poleana” or, acesta a decedat la 30.09.1991, anterior constituirii ÎP „Poleana”.

Conform informației privind valoarea estimată în scopul impozitării, recalculată în baza Ordinului ARFC nr. XXX din 20.07.2010, eliberată de ÎS „Cadastru” la 22.07.2010, lotul pomicol nr. XX aparținea lui Lucina Vera, domiciliată în mun. XXXXX, str. XXXX XXX ap. XX, iar în perioada anilor 2011-2014 alte înregistrări pe lotul dat nu au avut loc.

La momentul eliberării actelor necesare pentru privatizarea acestui teren inginerul cadastral a verificat baza de date și careva schimbări sau modificări a familiei nu au fost depistate.

Mai mult, Primac F. nu are acces la această bază de date și careva modificări din partea ei nu puteau fi efectuate, specialiștii fiscali și inginerul cadastral utilizând o parolă la momentul accesării bazei de date.

Instanța de apel, din oficiu, a solicitat audierea repetată a tuturor martorilor acuzării, care au susținut cele declarate în instanța de fond, fără a comunica ceva nou.

Astfel, probatoriul decisiv pe care instanța de apel și-a întemeiat hotărârea de condamnare a Primac F. a fost obținut contrar principiului nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei, acuzarea neprezentând probe noi, pertinente și concludente referitor la vinovăția inculpatei.

Relevantă cazului este hotărârea Mischie contra României din 16 septembrie 2016, prin care CtEDO a condamnat statul român, statuând că este inadmisibilă condamnarea în apel, după achitare, fără a se administra probe noi care să răstoarne probatoriul instanței de fond. Instanța de apel a procedat la o nouă interpretare a aceluiași declarații ale martorilor audiați în instanța de fond, în baza cărora reclamantul a fost achitat, acestea fiind suficiente instanțelor inferioare pentru a se

îndoi de acuzații și a motiva achitarea. Înalta Curte poate confirma achitarea pronunțată în prima instanță sau poate condamna, în urma unei evaluări corespunzătoare a nevinovăției sau vinovăției, prin administrarea de probe noi.

Or, CtEDO interzice reinterpretarea aceluiași probe, iar inculpatul nu poate fi condamnat în baza aceluiași mărturii.

Aceeași poziție o relevă și jurisprudența CSJ (*hotărârea nr. Ira-877/10 din 05.10.2010*) care nu admite condamnarea persoanelor achitate în prima instanță, fără să se procedeze la administrarea directă a probelor și fără audierea din nou a inculpatului și anumitor martori.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) și 16) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Potrivit art. 426 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza prin extindere cu privire la persoanele în privința cărora nu s-a declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără a crea acestora o situație mai gravă, dacă s-a decis admisibilitatea recursului.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această consecutivitate, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se

întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Potrivit art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, apelul poate fi declarat în numele persoanelor menționate în alin. (1) pct. 2)-4) și de către apărător sau reprezentantul lor legal. În corespundere cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. Potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. În conformitate cu art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Conform jurisprudenței naționale, repunerea în termen se operează doar având prezente două condiții cumulative: întârzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului; apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Aceste condiții îi privesc doar pe inculpat și partea civilmente responsabilă, deoarece împotriva lor poate fi începută executarea. Pentru exercitarea apelului peste termen, la fel, este necesară prezența cumulativă a două condiții: a) partea care dorește să atace hotărârea cu apel să fie absentă atât la judecată, cât și la pronunțarea sentinței; b) cererea de apel să fie înaintată nu mai târziu de 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Ca și în cazul repunerii în termen, aceste condiții îi privesc doar pe inculpat și partea civilmente responsabilă, deoarece împotriva lor poate fi începută executarea. Repunerea în termen este o prerogativă a instanței de apel, care urmează să se pronunțe cu motivația respectivă în textul deciziei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 7. - 8.*).

Însă, instanța de apel, corect concluzionând că sentința este una neîntemeiată și rejudecând cauza potrivit regulilor generale, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate, cât și a procesului-verbal al ședinței judiciare (*vol. V, f.d. 1-32, pct. 4. din decizie*):

a) a indicat în descriptiv sumar și neclar că: *„fiind constatat că partea vătămată Luchin V. nu a fost prezent la pronunțarea sentinței în instanța de fond, stabilindu-se că întârzierea depunerii apelului a fost determinată de motive întemeiate, apelul declarat de reprezentantul părții vătămate, Robuleț V., urmează a fi repus în termen”*.

Or, asemenea concluzie contravine prescripțiilor din art. 401 alin. (2), 402 alin. (1), 403 alin. (1), 404 alin. (1) Cod de procedură penală, cât și jurisprudenței relevante, enunțate supra.

Totodată, instanța de apel a omis să se pronunțe asupra unor circumstanțe semnificative în aspectul vizat, cum ar fi dacă apelantul Robuleț V., care activează în temeiul procurii (f.d. 20), întrunește condițiile de drept stipulate în art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, dacă întârzierea apelului a fost determinată de motive întemeiate - calamitate naturală, accident, boală ș.a., dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului, dacă partea care a atacat hotărârea cu apel a fost absentă atât la judecată, cât și la pronunțarea sentinței;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, și nu a indicat motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării, în special cele invocate și consemnate în procesul-verbal al ședinței instanței de apel că: *„apelul reprezentantului părții vătămate, Robuleț V., este tardiv, ultimul nu este persoană împuternicită de a depune apel în temeiul CPP”* (vol. 5, f.d. 1-3, pct. 5. din decizie).

Mai mult, instanța nu s-a pronunțat în niciun fel și asupra poziției apelantului și procurorului Pavel Guțan, care, potrivit procesului-verbal al ședinței judiciare, a solicitat instanței de apel: *„să fie respins apelul reprezentantului părții vătămate ca fiind inadmisibil, din motiv că acest reprezentant activa în bază de procură și avea dreptul să conteste sentința instanței de fond doar în latura civilă și nicidecum la achitarea inculpatei Primac F. în latura penală. Corespunzător, aceasta duce și la respingerea ca inadmisibile a motivelor suplimentare a procurorului declarate la apelul părții vătămate. Apelul este semnat de Robuleț V., el nu era în drept să conteste în latura penală, doar în cea civilă și am solicitat respingerea cererii de apel ca fiind inadmisibilă”* (vol. 5, f.d. 1-3).

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, deci prin extindere, și cu privire la inculpata Blănuș Eudochia, în vederea soluționării juste a cauzei, drepturile căreia la un proces echitabil, la fel, au fost afectate prin erorile de drept nominalizate, învinuirea formulată vizând pretinse fapte comune ale inculpatelor, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să se pronunțe asupra tuturor probelor și circumstanțelor invocate de

apărare, inclusiv cele indicate în recursul ordinar și reproduse la pct. 5. din prezenta decizie, în special că *instanța de apel a admis apelul reprezentantului părții vătămate Luchin V., Robuleț V., ignorând prevederile art. 72 alin. (1) pct. 2) lit. d), /art. 80 alin. (7)/ Cod de procedură penală care interzice participarea apărătorului /reprezentantului părții vătămate/ la procesul penal dacă el a participat în această cauză penală în calitate de martor, or, Robuleț V. a fost audiat în calitate de martor în cadrul urmăririi penale /f.d. 21, 23/, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.*

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de avocata Aurelia Grigoriu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2017, în privința inculpatelor Primac Fedosia XXXX și Blanaru Eudochia XXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Primac Fedosia XXX urmează a fi eliberată din Penitenciar, dacă nu execută alte hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 12 decembrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun